

Krisledningsplan för Danderyds kommun

Fastställd av kommunfullmäktige 2011-06-13

Innehållsförteckning

Punkt	Innehåll	Sida
1	Inledning	4
1.1	Allmänt	4
1.2	Innebörd	4
1.3	Syfte	4
2	Krisledningsorganisation	5
2.1	Organisationsstruktur i stort	5
2.2	Uppgifter - Krisledningsnämnden	5
	- Kommunala krisledningen	6
	- Krisledningen på förvaltningsnivå	6
	- Krisledning på enhet	6
2.3	Kriskommunikation	6
2.4	Psykiskt och socialt omhändertagande (POSOM)	6
2.5	Samband och kommunikation	7
2.6	Lokaler	8
2.7	Utrustning	8
2.8	Bemannning	8
2.9	Förstärkning och uthållighet	9
2.10	Logistik	9
2.11	Skydd	9
3	Beredskap	10
3.1	Personlig beredskap	10
3.2	Larmsystem	10
4	Utbildning och övning	10
4.1	Plan i stort	10
4.2	Årligt planerad verksamhet	11
5	När krisen kommer	11
5.1	Beslut om extraordinär händelse	11
5.2	Uppstartsmanualer	11
6	När krisen är över	12
6.1	Beslut om att återgå till normal verksamhet	12
6.2	Avvecklingsmanual	12
7	Utveckling och uppdatering	12
8	Mallar	12

Förteckning över bilagor

Bilagorna 1 och 2 nedan ingår i den krisledningsplan som av kommunfullmäktige i Danderyds kommun fastställts att gälla från och med xxx-xx-xx och i vilken politiska inriktningen anges.

Bilaga	Innehåll	Ansvar	Uppslag
1	Krisledningsnämndens sammansättning		1
2	Reglemente för Krisledningsnämnden		2

Nedan förtecknas övriga bilagor i denna krisledningsplan, vilka utgör grunden för den operativa krisledningen. För utformningen av dessa ansvarar kommundirektören genom kommunledningskontoret.

Bilaga	Innehåll	Ansvar	Uppslag
3	Kommunens krisledning		3
4	Krisledning på förvaltningsnivå		4
5	Krisledning på enhet		5
6	Kriskommunikationsplan		6
7	Psyiskt och socialt omhändertagande (POSOM)		7
8	Förteckning över sambandsbehov		8
9	Aktuella telefonnummer i övrigt		9
10	Krisledningslokaler		10
11	Förteckning över utrustningsbehov		11
12	Bemanning av den kommunala krisledningen		12
13	Förstärkningspersonal		13
14	Frivillig beredskapsorganisation		14
15	Larmlistor		15
16	Plan i stort för utbildning och övning		16
17	Uppstartsmanualer		17
18	Åtgärdslista för avveckling		18
19	Utveckling och uppdatering		19
20	Mallar		20

1. Inledning

1.1 Allmänt

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extra ordinära händelser i fredstid och höjd beredskap reglerar kommunens organisation och befogenheter vid extraordinära händelser i fredstid. I lagen stadgas att det skall finnas en krisledningsnämnd i varje kommun. Denna nämnd skall kunna ta över beslutsrätt från övriga nämnder i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till händelsens art och omfattning. I kommunens tjänstemannaorganisation skall inrättas en kommunal krisledning för att genomföra den operativa krisledningen.

1.2 Innebörd

En kommunal krisledningsplan skall säkerställa att erforderliga lednings- och samordningsinsatser skall kunna genomföras vid en extraordinär händelse. Exempel på när så kan behövas är:

- Vid en stor olycka, katastrof eller annan svår påfrestning på samhället,
- När ett allvarligt hot mot kommuninvånarna har uppstått och därmed ett akut informationsbehov
- När en allvarlig händelse med snabbt förlopp har inträffat vid en tidpunkt eller ett läge, när normala besluts- och arbetsrutiner inte kan följas, samt
- när regeringen har beslutat om höjd beredskap

Hur detta skall ske skall beskrivas i en särskild plan för extraordinära händelser, en krisledningsplan. En sådan plan skall fastställas av kommunfullmäktige för varje ny mandatperiod. Detta dokument utgör den krisledningsplan som av kommunfullmäktige i Danderyds kommun fastställts att gälla från och med 2011-07-01 och i vilken politiska inriktningen anges. Denna plan kompletteras med underlag för den operativa krisledningen i sina olika delar. Dessa utarbetas och fastställs genom kommundirektörens försorg och redovisas för sammanhangets skull som bilagor till detta dokument.

1.3 Syfte

Syftet med denna plan är att Danderyds kommun skall kunna organisera, utbilda och öva sin krisledningsorganisation på ett sådant sätt att den kan utveckla omedelbar och maximal effekt redan från krisens inledning. Om så kan ske finns en chans att begränsa effekterna av krisen och därmed också minska antalet drabbade kommuninvånare och för de som drabbas effektivare kunna lindra effekterna.

2. Krisledningsorganisationen

2.1 Organisationsstruktur i stort

I Danderyds kommun skall krisledningen organiseras i fyra nivåer.

Krisledningsnämnden

är kommunens politiska beslutsnivå.

Kommunens krisledning

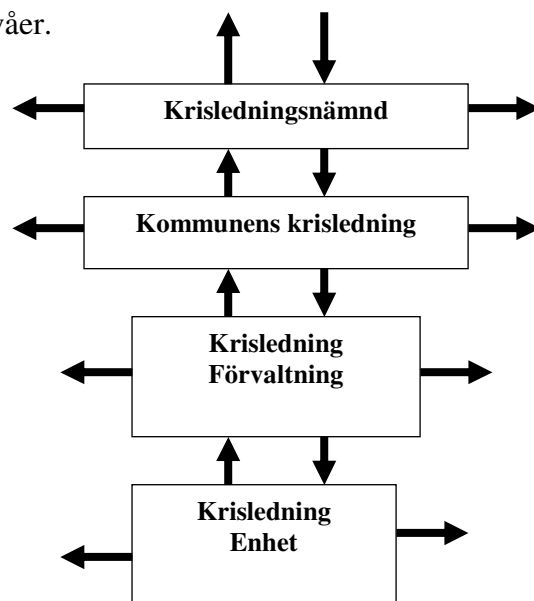
är kommunens operativa krisledning.

Krisledning

på förvaltningsnivå

Krisledning

på enhet.

Vid en större kris kan såväl kommunens krisledning, en eller flera krisledningar på förvaltningsnivå samt flera enheters krisledningar behöva verka samtidigt. Detta ställer krav på transparens i hur dessa organiseras och kan interagera och att hänsyn tas till bemanning så att en krisledningsstruktur på en nivå inte bemannas till nackdel för en annan nivå.

Att särskilt observera är att den kommunala krishanteringen enligt lag skall kunna omfatta alla medborgare i kommunen samt all verksamhet som bedrivs inom kommunen, oavsett om den drivs i kommunal regi, i kommunalt bolag eller i privat regi.

2.2 Uppgifter

Krisledningsnämnden

Krisledningsnämnden utses av kommunfullmäktige och utgör kommunens politiska krisledning. Den skall av kommunfullmäktige ges mandat att vid en extraordinär händelse överta samtliga andra nämnders befogenheter och beslutsrätt i den utsträckning som är nödvändig med hänsyn till händelsens art och omfattning. Särskilt reglemente skall fastställas för krisledningsnämnden.

Kommunala krisledningen

Under kommundirektören organiseras en krisledning med de resurser som finns i kommunledningskontoret. Uppgiften för denna krisledning är att kunna leda kommunens operativa krisledningsarbete utifrån vad som behövs med hänsyn till händelsens art och omfattning. För att kommunen ska kunna ha en beredskap dygnet runt årets alla dagar finns en funktion som tjänsteman i beredskap.

När den kommunala krisledningen organiseras övertar den samtliga de befogenheter i kommunförvaltningen som krävs för att genomföra den operativa krisledningen.

Krisledning på förvaltningsnivå

I den kommunala förvaltningsorganisationen skall vid större allvarliga händelser en eller flera krisledningar organiseras, dels för att leda och hantera kriser inom dess olika verksamhetsområden, dels för att vid behov kunna stödja och samordna krisledningen vid lokala enheter.

Berörda chefer ansvarar för att erforderliga krisledningsplaner upprättas. Dessa ska vara upprättade och finnas på kommunledningskontoret senast 2011-11-01.

Krisledning på enhet

På varje enhet skall den ansvarige chefen organisera en egen krisledning för att hantera en kris inom sitt ansvarsområde, samt vid behov kunna stödja annat motsvarande enhets krishantering. Chefen för enheten ansvarar för att egen krisledningsplan upprättas.

2.3 *Kriskommunikation*

Vid en kris är det av stor betydelse att invanda och fungerande informationsvägar utnyttjas maximalt. Dessa kommer sannolikt att behöva kompletteras med ytterligare kanaler för att säkerställa att så många som möjligt nås så snabbt som det bara går, för att på så sätt i möjligaste mån kunna begränsa krisens konsekvenser och spridning.

Det finns i huvudsak tre olika målgrupper som alla är lika viktiga att hantera:

- kommunens innevånare,
- den egna personalen, samt
- media.

Beroende på händelsens karaktär kan stöd fås av såväl länsstyrelsens som landstingets informationsfunktioner.

Till detta tillkommer den särskilda information som krävs till de drabbade och deras anhöriga.

På kommunledningsnivå finns den enda organiserade informationsfunktionen inom kommunen. Denna skall för förberedelser, utbildning och övning upprätta en särskild kriskommunikationsplan som spänner över hela kommunens informationsansvar.

Innebörden av detta är att när så behövs skall denna informationsfunktion även kunna lämna stöd till andra verksamma krisledningarna inom kommunen.

2.4 Psykiskt och socialt omhändertagande (POSOM)

I samband med en särskild händelse kan det finnas behov av att kunna organisera psykiskt och socialt omhändertagande av människor som direkt eller indirekt drabbats av händelsen. I de flesta kommuner finns för denna uppgift s.k. POSOM-grupper. Dessa grupper kan bestå av olika sammansättningar av representanter för olika samhällsfunktioner och frivilligorganisationer och verksamheten regleras genom avtal mellan berörda aktörer.

I Danderyds kommun skall socialtjänsten ansvara för POSOM-gruppernas arbete. Personalen inom individ- och familjeomsorgen har de kunskaper som krävs för att kunna bistå människor i krissituationer med psykologiskt, socialt och materiellt stöd och stöds därvid av lämplig personal från ovan nämnda samhällsfunktioner och frivilligorganisationer.

Begäran om stöd av POSOM-grupper lämnas från berörda krisledningarna och beslut om insats fattas av socialdirektören. Om behovet är så omfattande att resurserna inte räcker till så prioriteras insatserna av den kommunala krisledningen.

2.5 Samband och kommunikation

Såväl ledning som information är beroende av väl fungerande sambands- och kommunikationssystem. I en kris kan det förväntas att det uppstår ett stort tryck i dessa system. För en fungerande krisledning är det nödvändigt att säkerställa att det inte finns risk för att inkommande meddelande blockerar möjligheterna att kommunicera ut. För att detta skall vara möjligt krävs särskilda fortlöpande analyser av tillgänglig kapacitet på samtliga medel samt att vissa av dessa reserveras på ett sådant sätt att de inte är åtkomliga för andra än de egna krisledningarna.

I den mån dessa behov inte kan tillgodoses med befintlig materiel skall i planen anges vad som kräver inköp i närtid och vad som i övrigt skall förtecknas i den kommunala investeringsplanen. Materiel som inte används i dagligt bruk skall genomgå regelbundna funktionstester så att den säkert fungerar när det krävs.

I kommunledningskontoret finns de enda organiserade funktionerna för tekniskt stöd av denna materiel. Det innebär att när så behövs skall dessa kunna lämna stöd till andra verksamma krisledningarna inom kommunen.

2.6 Lokaler

För att en effektiv krisledning skall kunna bedrivas så måste den ha tillgång till ändamåls-
enliga lokaler som är förberedda eller med mycket enkla åtgärder kan iordningställas. I en
krissituation får inte krisledningen stå och falla med en fungerande, adekvat inredd, lokal. Om
den ordinarie, av olika skäl inte fungerar eller går att använda, så måste en reservlokal vara
förberedd. Detta gäller alla nivåer i krisledningsorganisationen.

2.7 Utrustning

För att kunna bedriva en effektiv krisledning bör modern teknik utnyttjas i första hand, men
kompletteras med annan teknik för att inte riskera att drabbas av systemnedgångar eller
tekniska fel. Den utrustning som behövs för en fungerande krisledning måste finnas till hands
redan i uppbyggnaden av krisledningsförmågan och ingå i beredskapen för densamma.
Om det inte är möjligt att utrusta krisledningslokalerna med denna redan från början så bör
annan tillgänglig utrustning öronmärkas för dessa behov. Regelbundna funktionstester
behöver genomföras så att utrustningen säkert fungerar när det krävs.

2.8 Bemanning

En krisledningsorganisation är inte bemannad förrän organisationens befattningar besatts med
personal. Eftersom en krisledningsorganisation måste kunna fungera dygnet runt och året runt
så måste en sådan bemanning ses över i samband med nyanställningar, tjänstledigheter och
sjukskrivningar samt semestrar.

2.9 Förstärkning och uthållighet

I krisens natur ingår att den inte är förutsägbar, varken till längd eller till omfattning. Detta
innebär att behov kan uppstå avseende både förstärkning av personal, resp. att kunna skapa
fungerande avlösningar för tjänstgörande personal.

En särskild analys behöver göras för att förteckna de personer i den egna organisationen som
kan ingå i en sådan resurs. På enhetsnivå kan förstärkning behöva ske med externa resurser.
När förstärkning sker, oavsett slag och omfång, gäller dock grundprincipen att ordinarie chef
alltid behåller sitt ansvar för verksamheten.

I det nya krishanteringssystemet har möjligheterna öppnats för att även utnyttja frivilliga med
rätta kompetenser och förmågor till att skapa s.k. Frivilliga Resursgrupper (FRG). Dessa kan
organiseras i en kommunal beredskapsorganisation och genom särskilda avtal ingå i den
kommunala beredskapen.

Det föreligger behov att snarast utreda om sådana behov föreligger, och i så fall organisera en
sådan beredskapsstyrka samt sedan rekrytera rätt personal till denna och därefter ge dessa
adekvat utbildning.

2.10 Logistik

För att en krisledning skall kunna upprätthålla sin mentala skärpa krävs att det finns en säkerställd funktion avseende hur mat och dryck tillförs den tjänstgörande personalen. Denna tillförsel skall kunna ske dygnet runt under lång tid, vilket kräver särskilda förberedelser för att kunna fungera.

För viss personal kan det behöva organiseras särskilda viloplatser i anslutning till krisledningslokalerna. Även detta kan kräva särskilda förberedelser.

2.11 Skydd

Under ett krisförlopp kan det komma att inträffa situationer som innebär att kommuninvånare och andra kommer att söka sig till kommunledningen för att få besked, ställa krav eller för att protestera mot det som görs, eller inte görs mm.

Krisen kan också omfatta en situation där sådant hot föreligger mot förberedda ledningsplatser att verksamheten avsevärt försvåras, i värsta fall ej går att genomföra.

För att i sådana lägen inte hamna i en situation där krisledningen omöjliggörs måste förberedelser genomföras för att särskilda åtgärder skall kunna vidtas. Dessa förberedelser skall bl.a. omfatta hur tillträdesskyddet kan förstärkas och eventuell bevakning organiseras.

Alternativa möjligheter att genomföra krisledning, resp. att tillhandahålla den kommunala service som alltid måste ske på åtminstone miniminivå måste analyseras.

3. Beredskap

3.1 Personlig beredskap

I den kommunala krisledningsorganisationen åläggs ingen personal särskild jour eller beredskap med ett undantag. En nyinrättad befattning som Tjänsteman i Beredskap (TiB) i Danderyds kommun kommer att säkerställa att kommunen kan nås dygnet runt och året runt om en kris uppstår som berör kommunen och dess innevånare.

För övrig personal som ingår i krisledningsorganisationen, eller kan komma att behövas tas i anspråk för att förstärka eller avlösa densamma, så kommer för huvuddelen av dessa att följa att de, med given befattning i kommunen har viktiga uppgifter att lösa och därmed har tjänstgöringsskyldighet i en krissituation. Ingen kommer att åläggas personlig beredskap för detta, men alla bör vara medvetna om att de kan komma att bli kallade (beordrade till tjänstgöring) om en plötslig kris inträffar och medge att de om möjligt kommer att infinna sig snarast.

3.2 Larmsystem

För att underlätta larmning av den personal som ingår i krisledningsorganisationen skall särskilda larmlistor upprättas. Dessa skall uppdateras inför större helger och ledigheter enligt särskilda rutiner.

4. Utbildning och övning

4.1 Plan i stort för mandatperioden

Ingen krisledningsplan fungerar förrän den är implementerad hos alla berörda. Detta omfattar inte bara utdelning av planen och en introduktion av densamma, utan det kräver också inslag av både utbildning och övning av berörd personal.

I samband med fastställande av planen bör också fastställas en plan för vilken utbildnings- och övningsverksamhet som skall ske i stort under de kommande åren. Denna skall inte ges högre detaljeringsgrad än slag av verksamhet, kvartal och år.

4.1 Årligt planerad verksamhet

I kommunens ordinarie verksamhetsplanering skall, utifrån planen i stort, verksamheter datumläggas på ett sådant sätt att alla berörda befattningshavare säkert kan delta. Tidpunkterna införs i den kommunala verksamhetsöversikten.

Planerings- och genomförandeansvar fördelas tidigt för att säkerställa den kvalitativa effekten av den planerade aktiviteten.

5. När krisen kommer

5.1 Beslut om extraordinär händelse

Om en allvarlig händelse inträffar fattar kommunstyrelsens ordförande beslut om detta är en extraordinär händelse och om krisledningsnämnden skall träda i kraft.

Om så sker skall kommundirektören snarast fatta beslut om att den kommunala krisledningen aktiveras för att kunna genomföra den operativa ledningen av krisen.

Även vid en allvarlig händelse, som av kommunstyrelsens ordförande inte bedöms som en extraordinär händelse, kan kommundirektören fatta beslut om att den kommunala krisledningen skall genomföra den operativa ledningen av verksamheten.

Vid en allvarlig händelse inom kommunen kan respektive chef, oavsett om högre nivåns krisledningsfunktion är i funktion eller ej, fatta beslut om att aktivera sin egen krisledning.

Att notera är att de krisledningar som beskrivs i denna plan inte är avsedda att utnyttjas i sådan krishantering som kan anses ingå i normalt chefsansvar, t.ex. arbetsmiljöfrågor, hantering av anställdas personliga problem, missbruksfrågor, mobbing mm.

5.2 Uppstartsmanualer

En kris är per definition en situation som kommer att innebära stor press och stress för den involverade krisledningspersonalen. Detta gäller särskilt i krisens inledning innan situationen

och omfattningen av krisen klarnat. För att säkerställa att krisledningsarbetet kan igångsättas på ett effektivt sätt finns för vitala funktioner uppstartsmanualer.

6. När krisen är över

6.1 Beslut om att återgå till normal verksamhet

Beslut om att avveckla en krisledning fattas i princip av samma chef som beordrat igångsättningen av densamma.

För krisledningsnämnd kan dock detta beslut också fattas av kommunfullmäktige.

Vi ett sådant beslut är det av stor betydelse att det inte uppstår oklarheter i ansvarsfrågor om vad som är genomfört och vad som återstår.

Avvecklingen skall därför ske genom en funktionsvis överlämning av uppgifter från krisledningsstrukturen till de ordinarie verksamheterna. I en sådan överlämning skall följande punkter ingå:

- Vad har hänt
- Vilka åtgärder har vidtagits och vilka beslut har fattats
- Vad har hunnit genomföras
- Vad återstår att bevaka
- Vilka åtgärder återstår att vidta och vilka beslut återstår att fatta

6.2 Avvecklingsmanual

Utöver överlämning enligt ovan måste ett antal åtgärder vidtas för att säkerställa att dokumentation och annat väsentligt underlag bevaras för utvärdering, uppföljning och utveckling, samt att materiel och utrustning återställs på sådant sätt att beredskapen inte eftersätts.

7. Utveckling och uppdatering

För att säkerställa att krisledningsplanen är aktuell och gällande skall den regelbundet uppdateras och överses.

8. Mallar

För att underlätta verksamheten har ett antal mallar tagits fram för blanketter, tablåer, mm.